

Parshat Chukat
Sprinkling Hope and Revival

Simon Wolf

The beginning of Parshat Chukat describes the process by which an individual who has been defiled by a cadaver can become purified. This procedure is more commonly known as the Parshiya of "Para Aduma," the red heifer, being that this rare cow is the centerpiece of the ceremony. Its placement here is somewhat odd given that its two sections begin with the refrain "Zot HaTorah (זאת התורה),"¹ a heading that is more appropriate for items that are found in Sefer Vayikra² rather than in Sefer Bamidbar.³ Moreover, the ceremony also includes trappings, such as ritual slaughter and the sprinkling of blood, which would seemingly be more fitting or germane within the world of sacrifices and atonement. Lastly, as already has been discussed (see Parshat Tazria-Metzora – A Pot Pourri), the props and the language found here are very similar and parallel to the process for purifying a Metzora. Despite all that, the likely reason that this Parshiya is found in Sefer Bamidbar is because the impurity caused by contact with or defilement by a corpse prevents the individual from entering the areas where God's presence is manifest.⁴ This matter is likely to come to the forefront and be a recurring issue in the upcoming wars that will be undertaken by Bnei Yisrael, the first of which begins in this week's Parsha. It is a preparatory preview for the upcoming battles that Bnei Yisrael will engage in which will result in them becoming impure from contact with casualties and their killing of enemy combatants.⁵ The ramifications of that contamination, precluding entry into the Mishkan and consumption of Kodashim, as well as the method by which to remove it, are the subject of

the opening of Parshat Chukat, the preface to the conquests that Bnei Yisrael will embark upon.

This section of Parshat Chukat is also read as a part of the special four Parshiyot (Shekalim, Zachor, Para and HaChodesh) that are mentioned in the Mishna Megilla⁶ that begin on the Shabbat prior to Rosh Chosesh Adar, or if Rosh Chodesh coincides with Shabbat then on Shabbat Rosh Chodesh Adar, and end on the Shabbat prior to Nissan, or if Rosh Chodesh coincides with Shabbat then on Shabbat Rosh Chosesh Nissan. On each of those four Shabbatot, there is a special Maftir and Haftorah that is read. The third of those Parshiyot is Parshat Para whose content is derived from the beginning of Parshat Chukat. Rashi claims that the reason that this special reading is conducted at this time of year is in order to encourage those that are Tameh to purify themselves in anticipation of the upcoming holiday of Pesach which requires them to be Tahor in order to offer the Korban Pesach.⁷ The Yerushalmi points out that historically the Para Aduma succeeded Rosh Chodesh Nissan since the Para Aduma could only be processed once the Mishkan, which was initiated on Rosh Chodesh Nissan, was in service.⁸ In order to match this historical chronology, Parshat Para should have been read after Parshat HaChodesh. Nevertheless, since Para Aduma discusses the purification of Yisrael, it is given precedence. Though, in deference to the fact that it is read out of order chronologically, we try to keep it as proximate as possible to Parshat HaChodesh and, therefore, it is always read on the Shabbat preceding Parshat HaChodesh.⁹

Each one of these special Maftir readings is paired with an appropriately complementary Haftorah.¹⁰ A Braita quoted in the Gemara

¹ זאת חקת התורה אשר צוה יקוק לאמר דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה אדומה תמימה אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה על: (במדבר י"ב, ב) || זאת התורה אדם כי ימות באהל כל הבא אל האהל וכל אשר באהל יטמא שבעת ימים: (במדבר י"ד, ז) ויקרא ו, ב ז יח || ויקרא ז, א יא לז || ויקרא יא, מו || ויקרא יב, ז || ויקרא יג, נט || ויקרא יד, ב לב נד נז || ויקרא טו, לב

² אותו בעייה גם קיימת לגבי פרשיות הסוטה והזר (במדבר ה, כט ובמדבר ו, יג וכא) || ובפרה וגם בכל הפרשיות האלו מופיע השילהי תמא שהיא מילה מנחה בספר ויקרא

³ אחר שביאר תורת הקרבנו' בספר השילהי התחיל עתה לסדר בספר הזה המצות שנצטוו בנין אהל מועד וכבר דהיר על טומאת מקדש וקדשיו לדורות. ועתה יגביל את המשכן בהיותו במדבר כאשר הגביל הר סיני בהיות הכבוד שם צוה והזר הקרב יומת כאשר אמר שם כי סקול יסקל וצוה ולא יבאו לראות כבלע את הקדש ומתו כאשר הזהיר שם פן יירסו אל ה' לראות וגו' וצוה ושמרתם את משמרת הקדש ואת משמרת המזבח כאשר אמר שם וגם הכהנים הנגשים אל ה' יתקדשו וגו' והכהני' והעם וגו' והנה צוה איך תהיה משמרת המשכן וכליו ואיך יחנו סביב ויעמוד העם מרחוק והכהנים הנגשים אל ה' איך יתנהגו בו בחנותו ובשאת אותו ומה יעשו במשמרתו והכל מעלה למקדש וכבוד לו כמו שאמרו אינו דומה פלטין של מלך שיש לו שומרין לפלטין שאין לו שומרין והספר הזה כולו במצות שנה שנצטוו בהם בעמדם במדבר ובנסים הנעשים להם לספר כל מעשה ה' אשר עשה עמהם להפליא וספר כי החל לתת אויביהם לפניהם לחרב וצוה איך תחלק הארץ להם ואין בספר הזה מצות נוהגות לדורות זולתי קצת מצות ובעניני הקרבנות שהתחיל בהן בספר הכהנים ולא נשלם ביאורן שם והשלימן בספר הזה: (הקדמת הרמב"ן לספר במדבר)

⁴ ויאמר אלעזר הכהן אל-אנשי הצבא הבאים למלחמה זאת חקת התורה אשר צוה יקוק את משה... ויבססוהם בגדיהם ביום השביעי וטהרתם ואתר תבאו אל המטה: (במדבר לא, כא-כד)

⁶ משנה. ראש חדש אדר שחל להיות בשבת - קורין בפרשת שקלים, חל להיות בתוך השבת - מקדימין לשעבר, ומפסיקין לשבת אחרת, בשניה זכור, בשלישית פרה אדומה, ברביעית החדש הזה לכם, בחמישית חזרין לכסדרן. לכל מפסיקין. בראשי חדשים, בחנוכה, ובפורים, בתעניות, ובמעמדות, וביום הכיפורים. (משנה מגילה ג, ד גמ' מגילה כ"ט.) || וצ"ע בלשון המשנ"ב תרפ"ה, א: ...השלישית היא פרשת פרה אדומה והיא בשבת שקודם פרשת החודש שכן היה שריפתה במדבר ממנו לניסן כדי להזות בה את ישראל באפר החטאת מיד אחר הקמת המשכן כדי שיהיו טהורים ויוכלו לעשות הפסח בזמנו לכן קורין פרשה זו להתפלת לפניו ית' שגם עלינו יזרוק מים טהורים במהרה. וצריך להסביר ש"ממנו" פירושו אחר.

⁷ פרה אדומה - להזהיר את ישראל לטהר, שיעשו פסחיהן בטהרה. (רש"י מגילה כ"ט.)

⁸ רבי לוי בשם רבי חמא בר חנינה בד"ן הוא שתקדים החדש לפרה שבאחד בניסן הוקם המשכן ובשני נשרפה הפרה ולמה פרה קודמת שהיא טהרתן של כל ישראל (ירושלמי מגילה ג, ה וגם מובא ברש"י ד"ה רביעית מגילה כ"ט.)

⁹ ובתלמוד ירושלמי מפרש בד"ן הוא שתקדים פרשת החדש לפרשת פרה אדומה שהרי ב"ל בניסן הוקם המשכן ובשני לו שרף אלעזר את הפרה אלא מתוך טהרתן של ישראל הקדימה הילכך כל כמה דמצינן לסמוך פרשת פרה אדומה לפרשת החדש שמכין: (חידושי הר"ן מגילה כ"ט.)

¹⁰ תנו רבנן: ראש חודש אדר שחל להיות בשבת - קורין כי תשא ומפטירין ביהודיע, ואי זו היא שבת ראשונה - כל שחל ראש חודש אדר להיות בתוכה, ואפילו בערב שבת. בשניה - זכור ומפטירין פקדתי, ואי זו היא שבת שניה - כל שחל פורים להיות בתוכה, ואפילו בערב שבת. בשלישית - פרה אדומה, ומפטירין זרקתי עליכם, ואי זו היא שבת שלישית - כל שסמוכה לפורים מאחריה. ברביעית החדש הזה ומפטירין כה אמר ה' אליכם בראשון באחד לחדש (מגילה ל.)

indicates that the Haftorah for Parshat Para is sourced from Yechezkel chapter thirty-six. The thematic link cited for this choice is the verse, "And I will sprinkle clean water upon you, and you shall be clean (וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וְטָהַרְתֶּם); I will cleanse you from all your uncleanness and from all your fetishes (מְכַל טְמֵאוֹתֵיכֶם וּמְכַל-גְּלוּלֵיכֶם אֶטְהַר) (אֶתְכֶם)".¹¹ The commentaries note that the Navi is invoking the paradigmatic imagery of sprinkling that purifies. This is the hallmark of the waters of the Para Aduma that remove the defilement of death and is metaphorically utilized to describe God's commitment that, in a similar fashion to those purifying waters, He will in the future expatiate the iniquities of Bnei Yisrael.¹²

This section of Yechezkel¹³ describes how Bnei Yisrael through their depravity and improper behavior defiled their land and sullied themselves which resulted in their being exiled and dispersed amongst the other nations. God notes that even though Bnei Yisrael may not warrant absolution, the profaning of His name from Bnei Yisrael's diminutive state will compel Him to redeem them in order to restore the sanctity of His name. To facilitate this, Bnei Yisrael will undergo a transformative purification by God. He will gather them from their dispersion and return them to the Land of Israel. God will provide them with expiation. The people will be bestowed a new heart and spirit from God (וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב חָדָשׁ וְרוּחַ) (אֶתְנֶה אֶתְּנֶה בְּקַרְבְּכֶם); their hearts of stone will be replaced with a heart of flesh. God will revive His spirit within Bnei Yisrael (וְאֶת-רוּחִי אֶתְּנֶה בְּקַרְבְּכֶם) and they will be inspired to keep His statutes. Then, once the relationship between God and Bnei Yisrael has been repaired (וְהֵייתֶם לִי לְעָם וְאֲנִי אֶהְיֶה), the land will be rejuvenated and its produce once again bountiful. All the destroyed places will be rebuilt and resettled and the land that was known for its desolation will become like the Garden of Eden (וְאָמְרוּ הָאָרֶץ הַלְזוּ הַנְּשֻׁמָּה הַיְתָה) (כְּגַן-עֵדֶן). Bnei Yisrael will flourish on the land and they will experience a divinely inspired explosion in population.

The next chapter in Yechezkel contains the vision of the valley of the dry bones¹⁴ which is the Haftorah for Shabbat Chol HaMo'ed Pesach.¹⁵ Not surprisingly, the main feature of these bones is how absolutely dry they were (bone dry!). God instructs Yechezkel to resurrect the bones. The bones first come together to form skeletal structures, then they are given sinews, flesh and skin. Lastly, they are imbued with a living spirit which causes them to rise from the dead and restores them to life. (The remainder of the chapter is the Haftorah for Parshat Vayigash).

These two chapters discuss the same process undergone by three objects – the people of Israel, the land of Israel and the dry bones. They contain a description of God's revival of Bnei Yisrael and a revitalization of Eretz Yisrael. The thriving mutualism between the two generates a sanctification of God that is characterized by a renewed Bnei Yisrael ascendant on their prosperous land. This is followed by a prophecy regarding the resurrection of the dead – the dry bones representing the members of Bnei Yisrael – which will rise again and return to their land – Eretz Yisrael. The three all share in common that their initial state is "dead," defiled and dried out.¹⁶ They find themselves in a state of hopelessness and complete desolation from which God rescues and resurrects them and returns them to their former vibrant state.³⁸

The preparatory stages of the Para Aduma, include the slaughtering of the red heifer opposite the Ohel Mo'ed, or on Har HaZeitim in Yerushalayim, and the sprinkling of its blood seven times towards the Ohel Mo'ed, garnering it a quasi-status of a Korban.¹⁷ Then the Para Aduma is burnt completely, its skin, its flesh and its blood. Added to that pyre is also cedar wood, hyssop and a crimson string. It is not clear why these ancillary items are added, but the correlation to Parshat Tazria-Metzora (see Parshat Tazria-Metzora – A Pot Pourri) has the commentators noting similar reasons for their choice here. The Ibn Ezra suggests that the cedar

¹¹ וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וְטָהַרְתֶּם מְכַל טְמֵאוֹתֵיכֶם וּמְכַל-גְּלוּלֵיכֶם אֶטְהַר אֶתְכֶם: (יחזקאל לו, ח) (יחזקאל לו, ח)
¹² מים טהורים – אכפר עליכם ואעביר טומאתכם, כהזיית מי חטאת המעבירים טומאת המת. (רש"י יחזקאל לו, ח) // זרקתי – דרך משל כמו שהטמא נטהר במים שטובל בהם ובהזאת מי חטאת כן הטמא מעונות נטהר בכפרה ויונתן תרגם ואשבוק לחוביכון כמה דמדכין במי אדיותא ובקטם תורתא דחטאתא ותדכון מכל אבתכון ומכל טעותכון אדכי יתכון. (רד"ק יחזקאל לו, ח)
¹³ יחזקאל לו, טז-לח
¹⁴ יחזקאל לו, א-י
¹⁵ אמר רב הונא אמר רב: שבת שחל להיות בחולו של מועד, בין בפסח בין בסוכות, מקרא קרינן ראה אתה, אפטורי, בפסח - העצמות היבשות, ובסוכות - ביום בוא גוג. (מגילה לא)
¹⁶ ארץ ישראל: לכן הרי ישראל שמעו דבר-אדני, יקוק כה-אמר אדני, יקוק להרים ולגבעות לאפיקים ולגאיות ולחרבות השממות ולערים הנעזבות אשר היו לבד וללעג לשאקית הגונים אשר מסביב: (יחזקאל לו, ד) // בני ישראל: בן-אדם בית ישראל ישיבים על-
www.swdaf.com

אדמתם ויטמאו אותה בדרגם ובעלילותם קטמאל הנדה היתה דרגם לפני: ואשפר חמתי עליהם על-הדם אשר-שפכו על-הארץ ובגלוליהם טמאוה: (יחזקאל לו, יז-ח) // עצמות יבשות: היתה עלי' יד-יקוק ויוצאני ברוח יקוק ויניחני בתוך הבקעה והיא מלאה עצמות: והעבירני עליהם סביבו סביב והנה רבות מאד על-פני הבקעה והנה יבשות מאד... ויאמר אלי הנבא על-העצמות האלה ואמרת אליהם העצמות היבשות שמעו דבר-יקוק: ויאמר אלי בן-אדם העצמות האלה כל-בית ישראל המה הנה אמרים: בישו עצמותינו ואבדה תקוננו נגזרנו לנו: (יחזקאל לו, א-יא)
¹⁷ זאת חקת התורה אשר צוה יקוק לאמר דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה אדמה תמימה אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה על: ונתתם אתה אל אלעזר הכהן והוציא אתה אל מחוץ למחנה ושחט אתה לפניו: ולקח אלעזר הכהן מדמה באצבעו והזה את נכח פני אהל מועד מדמה שבע פעמים: ושרף את הפרה לעיניו את ערה ואת בשרה ואת דמה על פרשה ישרף: ולקח הכהן עץ ארז ואזוב ושני תולעת והשליך אל תוך שרפת הפרה: (במדבר יט, ב-ו) // ...שאני פרה, דחטאת קרייה רחמנא... (עבודה זרה כג)

wood (עץ אֶרֶז) and the hyssop (אֶזְבִּיב) were chosen because they represent the span of plant life, from the largest to the smallest.¹⁸ As evidence of this, he marshals the verse in Sefer Melachim that describes the wisdom and compositional creativity of Shlomo HaMelach, "He discussed about trees, from the cedar in Lebanon to the hyssop that grows out of the wall (מִן־הָאֶרֶז אֲשֶׁר בְּלִבְנוֹן וְעַד הָאֶזְבִּיב); and he discussed about beasts, birds, creeping things, and fish." In that Pasuk, it is clearly utilizing the cedar wood (עץ אֶרֶז) and the hyssop (אֶזְבִּיב) as bookends to describe the scope of Shlomo's command of that which is found in the world of flora. While the Ibn Ezra does not address the meaning of these materials, Rashi and many others point out that the mighty and tall cedar metaphorically represents haughtiness and hubris, which is one of the causes of Tzara'at (See Tazria-Metzora – Out of Bounds),¹⁹ and the cure for that misstep is to humble oneself like a lowly hyssop.²⁰ How that relates to the purification process of the Para Aduma is a little less obvious.

Rav Moshe Yitzchak Ashkenazi suggests that the parallel between the purification of one defiled from contact with a cadaver and the cleansing of the Metzora is that they are both emerging from a state of sin.²¹ He suggests that the majority of people that are defiled by a corpse are the relatives of the individual who passed away. The fact that God has struck down someone in their family should be cause for introspection based on the dictum of Chazal that "if one of the brothers passes away, the entire family should worry."²² It is both natural and a blessing from above that one forgets about death and is not constantly obsessed over dying. On the other hand, when a relative passes away, one is shocked back into reality and reminded of their mortality. This shift from a latent awareness to a face-to-face confrontation with death should be cause for the individual to repent and a similar fate befall them. The use of the cedar wood and hyssop in the

purification processes is a reminder that God has the power to raise up (cedar) and degrade (hyssop) the individual; the crimson string is a reminder of the blood of the sinner which can be spilled by God.²³ These poignant and stark reminders will assist the individual emerging from a place of sin and introspection to focus their efforts towards improving their behavior in order to purify both their soul and body. While this might be a common denominator between these two Tahara procedures, it seems that it is a very gloomy perspective on what should be a ceremony celebrating one's purification and emergence from a period of darkness and sin.

Chazal in many places indicate that the colors of materials are significant in the influence that such an object contributes. For instance, the Gemara notes that there are three partners in the creation of a human being, God, the father and the mother.²⁴ In Kiddushin, the Gemara makes this simple and understandable claim without any further validation. Whereas in Nida, the Gemara continues to substantiate this claim with the following supporting evidence.²⁵ Without delving into the accuracy or meaning of the following statements, the Gemara opines that the father contributes the (white) semen which is the building block for the (white) bones, sinews, nails, brain and white of the eye. The mother's contribution of red²⁶ produces the skin, the flesh, the hair and the pupil of the eye (the items that are associated with blood or have a darker complexion). Finally, God gives the individual their life force (רוח) and soul (נשמה), which facilitate their ability to hear, speak, walk and be an intelligent and thinking being, and the shape of their face or their appearance. When the person's time to expire arrives, God recalls His bequest and leaves behind the contribution of the mother and father. In other words, death is the departure of God's presence from the individual (סילוק) (השכינה). Without the life force of God, the

¹⁸ ועץ ארז ואזוב הוא הגדול וקטן במיני הצמחים. והעד מדברי חכמים שלמה, ואין צורך לחפש על האזוב כי הוא ידוע בקבלה. והנה המצורע והבית המנוגע וטומאת המת קרובים, והנה גם הם כדמות פסח מצרים: (אבן עזרא ויקרא יד, ד)

¹⁹ ...ועץ ארז הארז הזה אין גבוה ממנו, ולפי שהגביה עצמו כארז באה עליו הצרעת ד"א אמר רבי שמעון בן אלעזר על גסות הרוח הצרעת בא שכן את מוצא בעזיהו כתיב (דברי הימים ב כו) ובחזקתה גבה לבו עד להשחית, וכתיב (שם) ובזעפו עם הכהנים והצרעת זרחה במצחו האזוב הזה אין באילנות שפל ממנו ולפי שהשפיל עצמו לפיכך מתרפא על ידי אזוב... (תנחומא מצרע ג)

²⁰ ועץ ארז - לפי שהנגעים באין על גסות הרוח: ושני תולעת אזוב - מה תקנתו ויתרפא, ישפיל עצמו מגאותו, כתולעת וכאזוב: (רש"י ויקרא יד, ד) \\ ... (תנחומא ו) אמר שלמה: (קהלת ז, כג) "כל זה ניסיתי בחכמה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני..." "וידבר על העצים", אמר: מפני מה מצורע נטהר בגבוה שבגבוהים ובנומך שבנומכים, בעץ ארז ואזוב, על ידי שהגביה עצמו כארז לקה בצרעת, וכיון שהשפיל עצמו כאזוב ויתרפא ונטהר באזוב... (רבינו בחיי במדבר יט, ב)

²¹ עץ ארז - מאמר רז"ל "אין מיתה בלא חטא ואין יסורין בלא עון" היתה דעה ואמונה בפי בני ישראל משנים קדמוניות, והיתה מועילה מאד לשמרם מפשע כי יראו ממות; והטמאים למת לרוב הם קרוביו ובני ביתו, ובהיות יד'ה' במשפחתם, יפשו גם הם במעשיהם וישוּבו, כדרך שאמרם גם חז"ל (בבלי שבת ק"ה): "מת אחד מן האחים תדאג כל המשפחה"; וזה דבר טבעי, ומתחמת רצון עליון אדם שוכח המות, ובמות אחד מקרוביו הוא זוכרו וחרד ממנו פי' יבואה גם הוא, וא"כ בטהרתם מטומאת מת יקחו עץ

ארז ואזוב ושני תולעת כדרך שלוקחים לטהרת המצורע; והטעם מדוע נבחרו ג' מינים אלה הוא שהארז הוא גדול האילנות בא", והאזוב הוא השפל והנבזה בנטעים, והקב"ה משפיל ומרים, ותולעת שני הוא צבע אדום הדומה לשם, להורות שעל חטאתו היה דם החוטא ראוי להשפך, ובכך ישיב מעשיו אל לבו ויטהר גופו ונשמתו. (הואיל משה במדבר יט, ט)

²² ואמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: אחד מן האחים שמת ידאגו כל האחים כולן. אחד מבני חבורה שמת - תדאג כל החבורה כולה; אמרי לה: דמת גדול, ואמרי לה: דמת קטן. (שבת קה:)

²³ יקח מִמֵּית וּמִמֵּיתָה מוֹרֵד שָׂאוֹל וְנָעִל: יִקַּח מוֹרֵשׁ וּמַעֲשִׂיר מִשְׁפִּיל אֶף־מְרוֹמָם: (שמואל א ב, ו-ז)

²⁴ ת"ר, שלשה שותפין הן באדם: הקדוש ברוך הוא, ואביו, ואמו, בזמן שאדם מכבד את אביו ואת אמו, אמר הקדוש ברוך הוא: מעלה אני עליהם כאלו דרתי ביניהם וכבדוני. (קידושין ל:)

²⁵ תנו רבנן: שלשה שותפין יש באדם, הקדוש ברוך הוא ואביו ואמו. אביו מזרע הלובן, שממנו עצמות וגידים וצפרנים, ומוח שבראשו, ולובן שבעין. אמו מזרעת אדם, שממנו עור ובשר ושערתו, ושחור שבעין. והקב"ה נותן בו רוח ונשמה וקולסתר פנים, וראיית העין, ושמיעת האוזן, ודבור פה, והלך רגלים, ובינה והשכל. וכיון שהגיע זמנו להפטר מן העולם - הקדוש ברוך הוא נוטל חלקו, וחלק אביו ואמו מניח לפניהם. (גדה לא.)

²⁶ ע"פ השערת חז"ל שהאישה מזרעת אדם (נראה שזה קשור לדם הנדה) כדי לייצר את הוולד

person's body begins to decompose until the only remnant is their skeletal remains or dry bones. Death is the ultimate despair, which is caused by the absence of the Divine from the individual, and is represented by a dearth of moistness or something that is parched and dried out.

The Torah specifies that in order to create the purification elixir for one who has come into contact with a human corpse, the priest must burn to ashes the skin, the flesh and the blood, the entirety of the Para Aduma, as well as the cedar wood, the hyssop and the crimson string. There are two reasons to necessitate that all the "ingredients" must be burned in a pyre until they are ashes. The first of which is that ashes represent something that has been consumed and dehydrated, completely withered and dried out, the absence of life. As noted above, the color red represents blood which the Torah sees as the life force of the being "for the life of all flesh is in its blood (כִּי נַפְשׁ הַבָּשָׂר בַּדָּם הוּא)".²⁷ Similarly, in the colloquial, red meat represents something that is fresh and hydrated. With this in mind, the red heifer²⁸ and the crimson string could represent the blood or the life of the individual. In a similar vein to the Ibn Ezra, the cedar and the hyssop could represent the range of plant life or the vivacity of living things. It could also be that the tall white cedar symbolizes the unique uprightness of a living human being and/or possibly embodies the "white parts" of the individual.²⁹ Perhaps, the hyssop epitomizes health and vitality and/or purification. The burning of all these items that characterize life to dry ashes represents the life and world that have been snuffed out or wilted by death. It creates and results in a pile of ashes that are synonymous with the finality and despair of death. In a similar fashion, God tells Yechezkel, in the prophecy of the dry bones, that the dry bones metaphorically symbolize the people's loss of hope and their resignation to fate (הִנֵּה אִמְרִים) (יְבֹשׁוּ עֲצָמוֹתַיִנוּ וְאֶבְדָּה תְקוּמַתְנוּ נִגְזַרְנוּ לָנוּ).³⁰

Though, there might be another equally or more important reason for burning these items into

ashes. The Torah specifies that all the parts of the red heifer, the blood, the skin and the flesh, must be placed into the pyre.³¹ The entirety of the animal including the bones will be incinerated into ashes. In the resurrection in Yechezkel, the parts of the body that are mentioned in reconstructing the individuals, the bones, sinews, flesh and skin, nearly mimics and is reminiscent of those items that are specified with regards to the red heifer.³² From a broader perspective, as already noted above, all the "ingredients" that are placed on the pyre represent the life force or basic building blocks of a human being. Similar to the way that life emerges after the scourges of a forest fire, in essence, embedded within this pile of desiccated ashes are the raw materials for revival.

In Yechezkel, after the Navi reconstructs the dry bones into human beings, there is still one essential feature that is still missing.³³ That is God's contribution to the creation of a human being, the intangible life-force and soul. Therefore, God instructs Yechezkel to prophesy that God commands that a life-force be entered into these corpses so that they become living beings. Once that happens, they stand up to become a formidable force. It is the same process by which Adam HaRishon became a living being for "God...blew into his nostrils a breath of life and he became a living being."³⁴ God indicates that this resurrection should give hope to those in despair, the exiled Bnei Yisrael, that God will once again blow His spirit of life into them and they will return to thrive on their land and host His presence on earth.³⁵ Again here, the Messianic flourishing of Eretz Yisrael is depicted as being similar to the Garden of Eden³⁶ where Adam Rishon is placed after his creation.³⁷ The truth is that the key turning point in all three of the revivals described in Yechezkel's prophecy is God's intervention to change the trajectory and to convert that which is "dead," defiled and dried out into that which is living and thriving. God infuses them with a Divine life-force that transforms them from a state of complete desolation to reinvigorated vitality and that returns them to their former vibrancy.³⁸

²⁷ כִּי נַפְשׁ הַבָּשָׂר בַּדָּם הוּא וְאִנִּי נִתְּנִיתִי לָכֶם עַל-הַמִּצְוָה לְכַפֵּר עַל-נַפְשׁוֹתֵיכֶם כִּי-הֵדֵם הוּא בַנֶּפֶשׁ יִכְפֹּר: (ויקרא יז, יא) ׀ כִּי-נַפְשׁ כָּל-בָּשָׂר דָּמָה בַנֶּפֶשׁ הוּא וְאָמַר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל דָּם כָּל-בָּשָׂר לֹא תֹאכְלוּ: כִּי נַפְשׁ כָּל-בָּשָׂר דָּמָה הוּא כָּל-אֲכָלֹי יִכְרֹת: (ויקרא יז, יד)
²⁸ גם יכול להיות שהפר נבחר לייצג חיים כי הוא הקרוב עם כמות הדם הכי גדולה שיכולים להקריב לה (כי הדם הוא בנפש יכפר) וגם דווקא נקבה (פרה) שהיא עצמה ג' מייצרת חיים.
²⁹ ע"פ זה מופיע פה בשריפת הפרה אדום ולבן כמו שיש בנתינת האיש (לבן) והאישה (אדום) לוולד
³⁰ וַיֹּאמֶר אֵלַי בְּנֵי-אָדָם הַעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה כָּל-בָּיִת יִשְׂרָאֵל הֵמָּה הִנֵּה אִמְרִים יְבֹשׁוּ עֲצָמוֹתַיִנוּ וְאֶבְדָּה תְקוּמַתְנוּ נִגְזַרְנוּ לָנוּ: (יחזקאל לז, יא)
³¹ וְשָׂרֵף אֶת הַפָּרָה לְעֵינָיו אֶת עֶרְוָה וְאֶת בְּשָׂרָהּ וְאֶת דָּמָהּ עַל פְּרֹשֶׁה יִשְׂרָף: (במדבר יט, ה)
³² וְנִתְּנִי עֲלֵיכֶם גְּדִים וְהִעַלְתִּי עֲלֵיכֶם בָּשָׂר וְקִרְמַתִּי עֲלֵיכֶם עוֹר וְנִתְּנִי בָכֶם רוּחַ וְחַיִּיתֶם וַיִּדְעַתֶּם כִּי-אֲנִי יְהוָה: (יחזקאל לז, י)
³³ וַיֹּאמְרֵי וְהִנֵּה-עֲלֵיהֶם גְּדִים וּבָשָׂר עָלֶיהֶם עוֹר וַיִּקְרָם עֲלֵיהֶם עוֹר מִלְמַעְלָה וְרוּחַ אֵין בָּהֶם: וַיֹּאמֶר אֵלַי הַנְּבֵא אֶל-הַרוּחַ הַנְּבֵא בְּ-אָדָם וְאָמַרְתְּ אֵל-הַרוּחַ כֹּה-אָמַר אֲדָנָי יְהוֵה: יְקוּם מֵאַרְבַּע רֻחוֹת

בְּאֵי הַרוּחַ וּפְחִי בַהֲרוּגִים הָאֵלֶּה וְיָחִיו: וְהַנְּבֵאתִי כַּאֲשֶׁר אֲצַוֶּה וְתוֹבֵאוּ בָהֶם הַרוּחַ וַיְחַיּוּ וַיַּעֲמֵדוּ עַל-רַגְלֵיהֶם חֵיל גְּדוֹל מֵאֲדָם-מֵאֲדָם: (יחזקאל לז, ח-י)
³⁴ וְאֵד: עֵלֶה מִן-הָאָרֶץ וְהִשְׁקֵה אֶת-כָּל-פְּנֵי-הָאֲדָמָה: וַיִּצְרֹף יְקוּם אֲלֵקִים אֶת-הָאָדָם עֶפְרָח מִן-הָאֲדָמָה וַיּוֹפֵחַ בָּאֶפְרוֹ וְנִשְׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה: (בראשית ב, ז)
³⁵ וַיִּשְׁבֹּו עַל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִתְּנִי לְעַבְדֵי לְעֵקֶב אֲשֶׁר יִשְׁבֹּוּ-בָהּ אֲבוֹתֵיכֶם וַיִּשְׁבֹּו עֲלֶיהָ הֵמָּה וּבְנֵיהֶם וּבְנֵי בְנֵיהֶם עַד-עוֹלָם וַיְדוּד עַבְדֵי נְשִׂאִי לָהֶם לְעוֹלָם: וְכִרְתִּי לָהֶם בְּרִית שְׁלוֹם בְּרִית עוֹלָם וַיְהִי אוֹתָם וְנִתְּנִים וְהַרְבִּיתִי אוֹתָם וְנִתְּנִי אֶת-מִקְדָּשִׁי בְּתוֹכָם לְעוֹלָם: וְהָיָה מִשְׁכְּנִי עֲלֵיהֶם וְהָיִיתִי לָהֶם לְאֱלֹקִים וְהֵמָּה יְהִי-לִי לְעַם: וַיְדַעוּ הַגּוֹיִם כִּי אֲנִי יְקוּם מִקְדָּשׁ אֶת-יִשְׂרָאֵל בְּהִיּוֹת מִקְדָּשִׁי בְּתוֹכָם לְעוֹלָם: (יחזקאל לז, כה-כז)
³⁶ כֹּה אָמַר אֲדָנָי יְהוֵה בְּיוֹם טַהֲרֵי אֲתֶם מִכָּל עֲוֹנוֹתֵיכֶם וְהוֹשַׁבְתִּי אֶת-הָעֵרְוָה וְנִבְנֵו הַחֲרוּבוֹת: וְהָאָרֶץ תִּשְׁמָחָה תַעֲבֹד תַחַת אֲשֶׁר הָיְתָה שְׂמֵמָה לְעֵינַי כָּל-עוֹבְרָ: וְאָמַרְו הָאָרֶץ הַלְלוּ הַנְּשָׂמָה הַיְתָה כְּגוֹי-עֵדוּ וְהָעֵרְוָה הַחֲרוּבוֹת וְהַנְּשָׂמוֹת וְהַנְּהַרְסוֹת בְּצוּרוֹת יִשְׁבֹּו: (יחזקאל לו, לג-לה)
³⁷ וַיֹּטֵעַ יְקוּם אֲלֵקִים גֹּרֵב-עֵדוּן מִקְדָּשׁ וַיִּשְׂם שֵׁם אֶת-הָאָדָם אֲשֶׁר יִצְרֹ: (בראשית ב, ח)
³⁸ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל: כִּי הִנֵּה אֲלֵיכֶם וּפְחִיתִי אֲלֵיכֶם וְנִשְׁבַּחְתֶּם וְנִזְרַעְתֶּם: וְהַרְבִּיתִי עֲלֵיכֶם אָדָם כָּל-בָּיִת יִשְׂרָאֵל כָּלָה וּמִשְׁבֹּו הָעֵרְוָה וְהַחֲרוּבוֹת תִּבְנִינָה: וְהַרְבִּיתִי עֲלֵיכֶם אָדָם וְהֵמָּה וְרַבּוּ

It would seem that the vision of the dry bones would have been a better choice for the Haftorah of Parshat Para, yet Chazal chose the previous chapter because it speaks about the purification of Bnei Yisrael through sprinkling. That connection is deepened by the fact that the sins of Bnei Yisrael that led them into this predicament are described here and elsewhere as defilement.³⁹ Therefore, their expiation is portrayed as a sprinkling of pure waters (זָרְקָתִי) similar to the manner in which purification is attained with the regards to the Para Aduma.⁴⁰ This interrelatedness is reinforced by the verse in Tehillim where David HaMelech entreats God to forgive him for the sin of Bat Sheva, he implores God to "Purge me with hyssop (תְּחַטְּאֵנִי בַאֲזוֹב) and I will be pure; wash me and I will be whiter than snow... Hide Your face from my sins; blot out all my iniquities."⁴¹

This might be enough of a reason to correlate between Parshat Para and the chosen Haftorah, but there seems to be an even more fundamental relationship between them. As mentioned above, the key turning point in all three of the revivals described in Yechezkel's prophecy is God's intervention.³⁸ If there is a parallel between Para Aduma and Yechezkel, then one would expect to find some similar manifestation of God in the sprinkling of the ashes of the red heifer. Throughout Parshat Para, the resultant product of the burning pyre is referred to as the "ashes of the Para (אֶפְרַת הַפָּרָה)." The one exception to that is when the Parsha describes the preparation of the elixir that will be used to purify the individual who is defiled. There the ashes are referred to as dirt,⁴² "you shall take for the Tameh individual from the earth of the burnt sin-offering (מִמַּעַר שְׂרֵפֶת) (הַחֲטָאֵת)."⁴³ The preparation then continues with "earth" being mixed with live spring water in a utensil (וַנִּתֵּן עֲלָיו מֵיִם חַיִּים אֶל כְּלִי).⁴⁴ Stalks of hyssop are then dipped in the solution and sprinkled on the defiled individual or object.⁴⁵ Amazingly, those are the same two ingredients, water and earth, utilized in the formation of Adam

HaRishon. "A flow would bubble up from the ground and moisten the entire surface of the earth; and God, the Lord, created man from the (wet) soil of the earth (וּמִן-הָאֲדָמָה)..."³⁴ This clearly correlates the purification process with the creation of man and generates an even more profound connection between Parshat Para and the chapters in Yechezkel. The only thing that is present in the creation of man and in the revivals in Yechezkel that is absent in the Parsha of Para Aduma is the imbuing of God's spirit. That is likely why the Para Aduma requires ritual slaughter and the sprinkling of its blood towards the Ohel Mo'ed in order to sanctify it in a manner similar to a sacrifice.⁴⁶ That sanctification plays the role of symbolizing the infusion of the Divine spirit into the sprinkling of the waters of the Para Aduma and effectively instilling the life-force upon that which it is sprinkled.

Putting this all together, coming into contact with the deceased is to enter a lifeless world devoid of God that is manifest through the defilement associated with the individual who has passed away. As God indicates to Yechezkel, that world of desolation is a place of overwhelming despair and darkness. That state of being and frame of mind is symbolized by the burning to dry ashes all the items that represent life and vitality. At the same time, the burning of these items embeds within these ashes the building blocks and potential for the revitalization and revival when they are reconstituted with "live" spring water (מֵיִם חַיִּים). Those waters, imbued with the Divine, are then sprinkled on that defilement, despair and desolation in order to purify, resurrect and reinvigorate. The key ingredient in this case, in creation and in all the cases in Yechezkel is the life-force and lifeline of being connected to the Divine. The elixir to life is strengthening one's bond to God, being linked to and anchored in the eternal. That is the message of the Para Aduma.

In addition, the mere distancing of oneself from death (the absence of the Divine) in and of itself aids one in regaining their footing and restoring

וּפְרוֹ וְהוֹשִׁבְתִּי אֶתְכֶם קְדָמוֹתֵיכֶם וְהִטַּבְתִּי מְרֵאשִׁיתֵיכֶם וְיִדְעַתֶּם כִּי-אֲנִי יְקוֹק: (יחזקאל לו, ח-יא) \\\ בני ישראל: זָרְקָתִי עֲלֵיכֶם מֵיִם טְהוֹרִים וְטַהַרְתֶּם מִכָּל טְמֵאוֹתֵיכֶם וּמְכַלֵּי גִלּוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם: וְנִתְּתִי לָכֶם לֶב חָדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֶן בְּקִרְבְּכֶם וְסִרְתִּי אֶת-לִבְ אֶבְרֹן מִבְּשָׂרְכֶם וְנִתְּתִי לָכֶם לֶב בָּשָׂר: וְאֶת-רוּחִי אֶתֶן בְּקִרְבְּכֶם וְעִשְׂתִּי אֶת אֲשֶׁר-בְּחֻקֵּי תַלְכוּ וּמִשְׁפָּטֵי תִשְׁמְרוּ וְעִשִׂיתֶם: (יחזקאל לו, כה-כז) \\\ עֲצֻמוֹת יְבֹשׁוֹת: כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְקוֹק לְעֲצֻמוֹת הָאֵלֶּה הִנֵּה אֲנִי מְבִיא בָכֶם רוּחַ וְחַיִּיתֶם: וְנִתְּתִי עֲלֵיכֶם גְּדִים וְהַעֲלִיתִי עֲלֵיכֶם בָּשָׂר וְקִרְמַתִּי עֲלֵיכֶם עוֹר וְנִתְּתִי בָכֶם רוּחַ וְחַיִּיתֶם וְיִדְעַתֶּם כִּי-אֲנִי יְקוֹק: וַיֹּאמֶר אֵלֵי הַנְּבִיא אֶל-הָרוּחַ הַנְּבִיא בֶן-אָדָם וְאָמַרְתָּ אֶל-הָרוּחַ כֹּה-אָמַר אֲדֹנָי יְקוֹק מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בָּאֵי הָרוּחַ וְפָחִי בְּהַרְוָגִים הָאֵלֶּה וְיָחִי: וְהַנְּבִיאִי כַאֲשֶׁר אָנֹכִי וַתְּבֹא בָהֶם הָרוּחַ וְיָחִי: וַיַּעֲמְדוּ עַל-רַגְלֵיהֶם חֵיל גָּדוֹל מֵאֲדָמָה: וְנִתְּתִי רוּחִי בָכֶם וְחַיִּיתֶם וְהַנְּחִיתִי אֶתְכֶם עַל-אֲדָמַתְכֶם וְיִדְעַתֶּם כִּי-אֲנִי יְקוֹק דְּבָרַתִּי וְעִשְׂתִּי: וְאִם יְקוֹק: (יחזקאל לו, ה-ז)

³⁹ בְּרֵאשִׁית בֵּית יִשְׂרָאֵל יִשְׁבִּיבִים עַל-אֲדָמַתְכֶם וְיִטְמְאוּ אוֹתָהּ בְּדַרְכֶם וּבְעֵלְיוֹתֵיכֶם כְּטִמְאֵת הַנְּזִיָּה הַיְתֵה דַרְכֶם לִפְנֵי: (יחזקאל לו, יז) \\\ לְדוֹגְמָא וְיִקְרָא יח, כד-ל-
⁴⁰ מֵיִם טְהוֹרִים – אֲכַפֵּר עֲלֵיכֶם וְאֶעֱבִיר טוֹמְאֹתְכֶם, כַּהֲזִייתִי מִי חֲטָאת הַמַּעֲבִירִים טוֹמְאֵת הַמֵּת. (רש"י יחזקאל לו, כה) \\\ זָרְקָתִי – דָּרַךְ מִשֶׁל כְּמוֹ שֶׁהִטְמֵא נִטְהַר בְּמֵיִם שְׁטוּבִל בָּהֶם וּבְהַזְאֵת מִי חֲטָאת כֵּן הִטְמֵא מַעֲוֹת נִטְהַר בְּכַפְרָה וְיוֹנְתָן תִּרְגַּם וְאֶשְׁבֹּק לְחֻבִּיכֶם
www.swdaf.com

כמה דמדון במי אדיוותא ובקטם תורתא דחטאתא ותדכון מכל אבתכון ומכל טעותון אדכי יתכון. (רד"ק יחזקאל לו, כה)

⁴¹ תְּחַטְּאֵנִי בַאֲזוֹב וְאֲטַהֵר וְתִכְבְּסֵנִי וּמִשְׁלַג אֲלִבִּי:...הַסֵּתֵר פָּנֶיךָ מִחֲטָאֵי וְכַל-עוֹנֹתַי מִחַה: (תהלים נא, ט-יא)

⁴² תנו רבנן אין מכסין אלא בעפר דברי בית שמיא ובית הלל אומרים מצונו אפר שקרוי עפר שנאמר (במדבר יט, יז) ולקחו לטמא מעפר שריפת וגו' ובית שמיא עפר שריפה איקרי עפר סתמא לא איקרי. (חולין פח:)

⁴³ וְלִקְחוּ לְטִמְאָה מִמַּעַר שְׂרֵפֶת הַחֲטָאֵת וְנִתֵּן עֲלָיו מֵיִם חַיִּים אֶל כְּלִי: (במדבר יט, יז)
⁴⁴ הַשׁוּוֹה ל: וְלִקְחוּ הַנֶּגַע בְּעֶצֶם אוּ בְחֵלֶל אוּ בַמֵּת אוּ בַקֶּבֶר: (במדבר יט, יח) יְקוֹחַ הַפֶּה וְנִתֵּן אֶל-הַמֵּיִם: (במדבר יז, יז) \\\ נֹאחַ שֵׁשׁ מֵהַלְרֵחִיב מֵהָרַעֲיוֹן הַזֶּה לַגְּבִי הַהַקְבֵּלָה לְפִרְשֵׁת סוּטָה

⁴⁵ וְלִקְחוּ אֲזוֹב וְטִבַּל בְּמֵיִם אִישׁ טְהוֹר וְהִזָּה עַל הָאֵהָלָה וְעַל כָּל הַפְּלִים וְעַל הַנְּפִשׁוֹת אֲשֶׁר הֵיוּ שָׁם וְעַל הַנֶּגַע בְּעֶצֶם אוּ בְחֵלֶל אוּ בַמֵּת אוּ בַקֶּבֶר: (במדבר יט, יח)

⁴⁶ ...ש"מ דפּרה קדשי מזבח היא, דאי קדשי בדק הבית, מי מיפסלא בה רביעה! שאני פרה, דחטאת קרייה רחמנא... (עבודה זרה כג:)

their vitality. Therefore, the purification of the individual who has been defiled by a cadaver is not instantaneous.⁴⁷ There is a requirement that the waters of the Para Aduma be sprinkled on them on the third and seventh day of the purification, that they enter the Mikve on the seventh day and that a full seven days have elapsed since their defilement.⁴⁸ During that state of defilement, which is a minimum of seven days, the individual naturally dissociates themselves from death, but is still precluded from entering the sanctuary until they have completed the purification process. The messages of the sprinkling of the Para Aduma must be inculcated over that period of time, seven days, before the person returns to their former state and can truly experience and appreciate the Divine – to once again be infused with life. Just as the purification procedure of the Para Aduma takes seven days to accomplish, the same is true of the process of transforming oneself from a state of despair and desolation to one of hope and vivacity; this might also correlate with the need to “sit Shiva,” seven days, for a relative who has passed away. It takes time, but the path and means to accomplishing this revival is clear. And what is true in the world of defilement is also true in the world of sin.

Tuma and Chet distance one from God and life, and Tahara and Teshuva bring one close to God and life.⁴⁹ As David HaMelech says in that same Tehillim about his sin with Bat Sheva, “Purge me with hyssop (תַּחְטְאֵנִי בְאַזְוִב) and I will be pure...let my crushed **bones** rejoice... Fashion a **pure heart** for me, God; **renew within me a steadfast spirit** (לֵב טָהוֹר בְּרֵא-לִי אֱלֹקִים וְרוּחַ נְדִיבָה בְּקִרְבִּי). Do not cast me out of Your presence, or take **Your holy spirit** away from me (אֲלֵ-תִשְׁלִיכֵנִי מִלְפָּנֶיךָ וְרוּחַ קְדֹשְׁךָ אֶל-תִּקַּח מִמֶּנִּי).”⁵⁰ David HaMelech describes the experience of his current state of being banished from before God, because of his sin, as

if his bones have been crushed (עֲצָמוֹת דָּכִיּוֹת). The imagery of the bones conjures up the “dry bones” of Yechezkel and evokes the incinerated bones of the Para Aduma; a state of ultimate despair and hopelessness. David beseeches God to “Restore to me the joy of Your salvation; and let an exalted **spirit** uphold me (הַשִּׁיבָה לִּי שִׁשׂוֹן יְשׁוּעָה וְרוּחַ נְדִיבָה) (תִּסְמְכֵנִי).”⁵¹ The commentaries equate “Your salvation” with God’s holy spirit (רוח הקודש), or, in other words, David is asking God to return him to his former state of joy and living which requires him to once again be infused with the spirit of God. David is keenly aware that his lease on life depends on his attaining forgiveness. That is because absolution is synonymous with a reinstated relationship with God and a restored tethering and connection to the Divine; the ability once again to be in the presence of God, which is the only thing that can grant life and bring joy.

The rejuvenation described and message of the Para Aduma is expressed in a similar fashion in the Haftorah in Yechezkel. “And I will sprinkle clean water upon you, and you shall be clean; I will cleanse you from all your uncleanness and from all your fetishes. And I will give you a **new heart** and put a **new spirit** into you: I will remove the heart of stone from your body and give you a **heart of flesh; and I will put My spirit into you...**

וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מִיַּם טְהוֹרִים וְטָהַרְתֶּם מִכָּל טְמֵאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל-גְּלוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם: וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב חָדָשׁ וְרוּחַ נְדִיבָה אֶתֶן בְּקִרְבְּכֶם וְהִסְרֹתִי אֶת-לֵב הָאֲבָן מִבְּשָׂרְכֶם וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב בָּשָׂר: וְאֶת-רוּחִי אֶתֶן בְּקִרְבְּכֶם וְעִשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר-בְּחַקֵּי תִלְכוּ וּמִשְׁפָּטֵי תִשְׁמְרוּ וְעִשִׂיתֶם: (יחזקאל לו, כה-כז)

There is only one lifeline of significance – the eternal God.

Shabbat Shalom

⁴⁷ הנגוע במת לכל-נפש אדם וטמא שבעת ימים: (במדבר יט, יא)

⁴⁸ והזהרה הטהרה על-הטמא ביזם השלישי וביזם השביעי וחסטאו ביזם השביעי וקבס בגדי ורחץ במים וטהר בערב: (במדבר יט, ט)

⁴⁹ ראה נתתי לפלך היזם את-החיים ואת-הטוב ואת-הפנות ואת-הרע: אשר אנכי מצוה היזם לאהבה את-יקוק אלקיך ללכת בדרךיו ולשמור מצותיו וחקותיו ומשפטיו וחיית ורביית וברכך יקוק אלקיך בארץ אשר-אתה בא-שמה לרשתה: ואם-יפנה לבבך ולא תשמע ונדחת והשתחית לאלהים אחרים ועבדתם: הגדתי לכם היזם כי אבד תאבדון www.swdaf.com

לא-תאריגו ימים על-האדמה אשר אתה עבר את-הירדן לבוא שמה לרשתה: (דברים ל, כ-כ)

⁵⁰ תחטאני באזוב ואטהר תכבסני ומשלג אלבין: תשמיעני ששון ושמחה תגלנה עצמות דכיות: הסתר צניח מחטאי וכל-עונתי מחה: לב טהור ברא-לי אלקים ורוח נדבש בקרבי: אל-תשליכני מלפניך ורוח קדשך אל-תקח ממני: השיבה לי ששון ישעך ורוח נדיבה תסמכני: אלמדה פשעים דרכיך חטאים אליך ישובו: (תהלים נא, ט-טו)

⁵¹ השיבה לי ששון ישעך ורוח נדיבה תסמכני: (תהלים נא, יד)